

LA POLÈMICA DE W. E. B. DU BOIS AMB BOOKER T. WASHINGTON

El cap. 3 de «Les ànimes del poble negre» del professor William Edward Burghardt Du Bois està dedicat a la història del poble negre, o com ell en diu «la nació negra» americana i, especialment a la polèmica amb Booker Taliafero Washington, el líder reformista moderat (i majoritari) dels afroamericans de les darreres dècades del segle 19 i de les primeres del 20, que considerava que els afroamericans no havien de lluitar primàriament pels seus drets cívics, sinó per la millora de les seves condicions econòmiques, a través d'una col·laboració industrial i comercial entre blancs i negres.

Booker Taliafero Washington havia nascut esclau l'any 1856 i el seu pare era sens dubte un blanc. Fou l'apòstol de l'educació dels afroamericans en condicions duríssimes i l'any 1881 fundà a Alabama el Tuskegee Institute, la primera escola de mestres negres. Du Bois admirava l'energia del qui fou el primer afroamericà convidat a la Casa Blanca pel president Theodore Roosevelt, però no deixa de polemitzar amb qui considera directament el «Gran acomodador», reformista moderat i integracionista, en la qüestió racial.

L'any 1895 en un discurs pronunciat a la Fira Internacional d'Atlanta, Booker T. Washington va presentar el seu programa de reconciliació entre les races basat en el mite de l'èxit individual. És una opció gradualista, en què cada grup humà lentament i de manera progressiva ha d'anar progressant. Washington és un reformista prudent que accepta la realitat de la segregació, que veu només en el progrés dels negocis dirigits per negres una via de sortida a la seva opressió política i que diu coses com aquestes:

«Per tot el que és estrictament social podem estar tan separats com els cinc dits d'una mà i, tanmateix ser com la mà en tot el que és essencial per al nostre progrés mutu (...) Els més savis de la meva raça comprenen que l'agitació al voltant de les qüestions de la igualtat social significa una extrema bogeria i que el progrés en el gaudi de tots els privilegis que aconseguirem serà el resultat d'un difícil combat quotidià».

Per a Du Bois aquesta posició és inacceptable perquè significa «cedir a l'evangeli del mercat» i situar de fet els afroamericans en una situació d'inferioritat racial. La crítica de Du Bois és la crítica que arreu han fet i faran tots els oprimits a una via reformista, tan lenta com ineficaç. La sortida no està a sotmetre's i a acceptar la visió que els bancs tenen dels negres sinó a autoafirmar-se Així a «Les ànimes del poble negre», Du Bois diu:

«En la història de gairebé totes les altres races i de tots els altres pobles, en crisis semblants, s'ha predicat la doctrina que molt més important mantenir la pròpia estimació i l'orgull que adquirir terres o cases, i que és inútil pretendre civilitzar un poble que renuncia voluntàriament a la pròpia estimació o que deixa de lluitar per ella (...)

El senyor Washington demana explícitament al negre que abandonin, al menys durant un temps, tres coses: (1) el poder polític, (2) la reivindicació dels drets cívics i (3) l'educació superior per als joves negres i concentrar tota la nostra energia en l'educació tècnica, l'acumulació de riquesa i la reconciliació amb el Sud. Aquesta política ha estat preconitzada amb valor i insistència des de fa quinze anys i potser fa deu anys que triomfa. En resposta a aquesta proposta de pau: ¿què ha obtingut el negre? (1) la privació dels seus drets cívics, (2) la creació legal d'un estatut distint d'inferioritat civil, (3) l'abandonament complet de tota ajuda institucional per a la seva formació universitària.

Naturalment, aquesta evolució no és el resultat directe de l'ensenyament del senyor Washington; però no hi ha ni l'ombra d'un dubte que la seva propaganda n'ha precipitat la realització».

Aquest debat fou central durant setanta o vuitanta anys i marcà les preses de consciència afroamericana de les generacions posteriors. En bona part només es va resoldre a partir de Malcom X i els musulmans negres.